

ARKÆOLOGISK POESI

Endelig et værk af Andreas Vermehren Holm

AF KAMILLA LÖFSTRÖM

VÅGEN OG INGEN · Andreas Vermehren Holm

Tredje September · 144 sider · 200 kr.

Jeg vidste det vist ikke før nu, men jeg har gået og savnet denne elegante bog i guldomslag: *Vågen og ingen* af Andreas Vermehren Holm. Den indeholder en samling af forfatterens tidligere udgivne tekster fra blandt andet tidsskrifter og kataloger. Tekster, det kan være svært at opdrive, hvoraf nogle er udkommet på svenske og norske mikroforlag. Her er de tilrettelagt som et nyt værk, en ny sammenhæng.

Inden jeg går ind i værket, er jeg nødt til at sætte et par ord på det særlige ved Vermehren Holms poetiske praksis. Den er omfattende i den forstand, at han ud over at gøre det, en digter nu gør, nemlig at skrive selv, også oversætter (for eksempel Cia Rinne og Jørn H. Sværén), udgiver andres værker på Forlaget Virkelig samt ikke mindst redigerer skriftserien *Bestiarium* og tidsskriftet *Ny Jord* – oveni er han grafisk tilrettelægger. Det eneste litteraturrelaterede arbejde, Andreas Vermehren Holm ikke beskæftiger sig med, er marketing.

Hans poetiske virke drejer sig om det antropocæne og om naturen, om at skabe nye forestillinger om menneskets placering og betydning på jorden, nye fortælleformer, men måske især også om at grave gamle tekster frem, som taler lige ind i vores tid og klimakrise. Opmærksomhed er et nøgleord her, en ny opmærksomhed over for naturen og for nogle af de forfattere og tænkere, der byder på andre fiktioner end den om helten, der erobrer verden med sværd i hånd. Den amerikanske science fiction-forfatter Ursula K. Le Guin (1929-2018) er et godt eksempel på Vermehren Holms opmærksomhed, den franske filosof og aktivist Simone Weil (1909-1943) et andet.

I *Vågen og ingen* medvirker Simone Weil i skjulte citater sammen med litteraten Harold Bloom og filosofen Giorgio Agamben blandt andre, men Vermehren Holm går især meget længere tilbage i tiden og retter opmærksomheden mod pilgrimmen og pilgrimsvandringen. En essaylignende tekst begynder med ordene »Frans af Assisi (1182-1226) var en nøjsomhedsplante«, og her udfoldes den rige købmandssøn, der valgte at leve som tigger, ja, hans livsform og livsideal. Hans tænkning karakteriseres som »både posthumanistisk og postantropocentrisk, men også postsekulær«. Hæng på, for der er meget at lære af denne nøjsomhedsplante.

Frans af Assisis natursyn var ifølge Vermehren Holm ikke det traditionelle kristne. Det vil sige, han betragtede ikke mennesket som »menneskegartneren, der var blevet sat på jorden af Vorherre som en stedfortræder og forvalter af skabervær-

ket, fri til at betvinge og underordne det omkringværende efter forgodtbefindende.« Nej, han »så sig selv som en kropsdel af verden frem for en autonom enhed.«

Kristen eller ej, karakteristikken af menneskegartneren og Vorherres stedfortræder passer umanerligt godt på, hvordan vi i den rige, vestlige verden har opført os gennem lang tid ved at sætte os selv i centrum og betragte vores omgivelser som ressourcer. Dermed er karakteristikken desuden en vigtig del af forklaringen på, hvorfor vi nu står midt i at skulle løse et uoverskueligt problem, vi selv har skabt. Sådan siger Vermehren Holm det ikke, men sådan tænker jeg: Havde vi dog bare i tide gjort som Frans af Assisi.

Han døbte sin orden 'mindrebrødrene' som en modreaktion på kirkens magt og udbredelse. Som der står, var kirken ved »Frans' fødsel i besiddelse af mere end halvdelen af jorden omkring Assisi«, ordene *maggiore* og *minori* brugtes til at skelne mellem folk, der var og havde 'mere' og 'mindre'. Det var nemlig sådan, at »alt hvad man kaldte *mindre*, var mindre værd«. Derfor valgte Frans navnet *fratres minores*, mindrebrødrene, der udtrykte hans ønske om ydmyghed.

Andreas Vermehren Holms arkæologiske poesi viser sig også i *Vågen og ingen* som suiter, dels digte på række og dels som helt særlige forløb af farvelagte bog-sider, hvor store dele af en ældre tekst er streget ud linje for linje med sort tusch, så kun ganske få ord har fået lov at stå. Man skal forestille sig mørke og douche vandfarver, der løber ud i hinanden oven på tuschstreger og tekst, indimellem titter ordene frem: »der er Trøst, // i Virkelighed // Barmhjertighed, // i / at / modnes«. Ordene kommer fra Johannes Jørgensens *Pilgrimsbogen* fra 1903. Der er en mærkelig form for nænsomhed i overstregningsmetoden, som om Vermehren Holm har gravet en sandhed frem ved at finde og genbruge ordene i de gamle tekster.

Ordene i titlen, *Vågen og ingen*, er både poetik og livsform. Helt enkelt at vågne om morgenen, konstatere, at man lever, åbne sine sanser mod verden, ikke afgrænse sig selv fra omverdenen som individ, men være en ingen i mange tider. Værket prædiker ikke, men jeg får en stor lyst til at lytte og lære.